

ESIKKO
Lapsen esikielellisen kommunikaation ja kielen ensikartoitus

Communication and Symbolic Behavior Scales, Developmental Profile by Amy M. Wetherby & Barry M. Prizant
© 2002 by Paul H. Brookes Publishing Co., Inc. All rights reserved
Suomennos: Marja-Leena Laakso, Jyväskylän yliopisto

Lapsen nimi		Syntymäaika	
Syntyikö lapsi keskosena?			
Ei		Kyllä, millä raskausviikolla lapsi syntyi?	
Lomakkeen täyttäjän nimi		Täyttöpäivä	
Täyttäjän suhde lapseen (esim. äiti/isä/hoitaja)			

Ohjeet täyttäjille:

Tämä kyselylomake on suunniteltu lapsen kehityksen piirteiden tunnistamiseen. Monet käyttäytymisen muodot, jotka kehittyvät ennen kuin lapsi oppii puhumaan, voivat ennakoida tulevaa puhekielen kehitystä ja siinä ilmeneviä pulmia. Lomake on tarkoitettu **6 – 24 kuukauden** ikäisten lasten vanhempien tai hoitajien täytettäväksi ja sen avulla pyritään seuraamaan kommunikaation ja kielen kehityksen edistymistä. Valitse jokaisen väittämän kohdalla vaihtoehto, joka parhaiten vastaa lapsen toimintaa tällä hetkellä. Ellet ole aivan varma, pyri valitsemaan sopivin vaihtoehto, joka vastaa kokemustasi lapsesta. **Huomaa, että lapsesi iässä olevan ei välttämättä oleteta tekevän läheskään kaikkia lomakkeella kysytyjä asioita.**

Tunneilmaisu ja katseen käyttö

Tiedätkö, milloin lapsesi on hyvällä tai pahalla mielellä?	Ei vielä	Joskus	Usein
Kun lapsesi leikkii leluilla, katsooko hän välillä sinuun, nähdäkseen katseletko häntä?	Ei vielä	Joskus	Usein
Hymyileekö tai nauraako lapsesi samalla kun katsoo sinua?	Ei vielä	Joskus	Usein
Jos katsot ja osoitat huoneen toisella laidalla olevaa lelua, katsooko lapsesi sitä?	Ei vielä	Joskus	Usein

Kommunikaatio

Ilmaiseeko lapsesi sinulle, jos hän tarvitsee apuasi tai haluaa esineen, joka on hänen ulottumattomissaan?	Ei vielä	Joskus	Usein
Yrittääkö lapsesi saada huomiotasi silloin, kun huomiosi ei ole hänessä?	Ei vielä	Joskus	Usein
Tekeekö lapsesi asioita vain saadakseen sinut nauramaan?	Ei vielä	Joskus	Usein
Yrittääkö lapsesi saada sinut huomaamaan kiinnostavia esineitä – vain kiinnittämään huomiosi niihin, ei tekevän mitään niiden suhteen?	Ei vielä	Joskus	Usein

Eleet

Ottaako lapsesi esineitä käteensä ja antaa niitä sinulle?	Ei vielä	Joskus	Usein
Näyttääkö lapsesi sinulle esineitä ilman, että antaa ne?	Ei vielä	Joskus	Usein
Vilkuttaako lapsesi kädellään hyvästellessään tai tervehtiessään ihmisiä?	Ei vielä	Joskus	Usein
Osoitteleeko lapsesi esineitä?	Ei vielä	Joskus	Usein
Nyökyttääkö lapsesi päätään viestiäkseen "kyllä"?	Ei vielä	Joskus	Usein

Ääntely

Käyttääkö lapsesi ääntelyä tai sanoja kiinnittääkseen huomiosi tai saadakseen apua?	Ei vielä	Joskus	Usein
Yhdisteleekö lapsesi äänneitä toistamalla samaa tavua useita kertoja? (Esim. tätätätä, mamama, vävvävväv) tai kerran (esim. ei-ei, pap-pa, oh-oh)	Ei vielä	Joskus	Usein
Käyttääkö lapsesi kahden erilaisen tavun yhdistelmiä, joissa on konsonantteja (Esim. bam-mo, pik-ka, gäg-li, kitta (kissa), nalle). Montako erilaista tällaista ilmaisuja lapsesi tuottaa?	Ei vielä	Joskus	Usein
Kirjaa mitä konsonantteja/konsonanttilmaisuja olet kuullut lapsesi käyttävän (esim. g, k, l, m, n, p, r, s, t, v)			

Sanat

Kuinka monta tunnistettavaa sanaa lapsesi käyttää tarkoituksenmukaisella tavalla? (Esim. tutti, hauva, paa (pallo), äätä (äiti))	Ei yhtään	1–3	4–10	11–30	Yli 30
Käyttääkö lapsesi kahden sanan ilmaisuja? (Esim. anna pallo, äiti tule, lisää vettä)	Ei vielä	Joskus	Usein		

Puheen ymmärtäminen

Kun kutsut lastasi nimeltä, vastaako hän katsomalla tai kääntymällä sinua kohti?	Ei vielä	Joskus	Usein		
Kuinka monta erilaista ilmaisuja lapsesi arviolta ymmärtää pelkän kielellisen viestin perusteella? (Esim. Reagoiko lapsesi asianmukaisesti, jos sanot näytämättä tai osoittamatta: "Missä sinun nenäsi on?", "Anna pallo.", "Missä isi on?", "Tule tänne.")	Ei yhtään	1–3	4–10	11–30	Yli 30

Esineiden käyttö

Osoittaako lapsesi kiinnostusta leikkiä erilaisilla esineillä?	Ei vielä	Joskus	Usein		
Kuinka montaa seuraavista esineistä lapsesi käyttää asianmukaisesti: kuppi, pullo, lautanen, lusikka, kampa tai harja, hammasharja, pesurätti, pallo, leikkiauto, leikkipuhelin?	Ei yhtään	1–2	3–4	5–8	Yli 8
Kuinka monta palikkaa tai tornin osaa lapsesi osaa pinota päällekkäin?	Ei yhtään	1–2	3–4	Yli 4	
Leikkiikö lapsesi kuvitteluleikkiä lelujen kanssa? (Esim. syöttää pehmoeläintä, laittaa nukken nukkumaan)	Ei vielä	Joskus	Usein		

Onko sinulla huolta lapsesi kehityksen suhteen? Ei Kyllä, kuvaile alle
--

Esikko-lomakkeen pisteytysohje

Esikko-kysely sisältää yhteensä 24 kysymystä. Kaikki kysymykset ovat käytössä koko ikävälillä 6–24 kuukautta.

Vastausvaihtoehdot kysymyksiin ovat seuraavanlaisia:

- Kategorialuokittelu: "ei vielä", "joskus" tai "usein", jolloin vastaukset pisteytetään 0, 1, 2
- Lukumäärään perustuva luokittelu: esimerkiksi "Montako tunnistettavaa sanaa lapsesi käyttää?" (ei yhtään, 1–3, 4–10, 11–30, yli 30), jolloin vastaukset pisteytetään 0, 1, 2, 3, 4.

Esikko-lomakkeesta lasketaan neljä pistemääriä: yksi kustakin esikielellisen kommunikaation osa-alueesta (Sosiaalinen kommunikaatio, Puheen tuottaminen ja Ymmärtäminen) sekä Esikko-kyselyn kokonaispistemäärä.

Sosiaalisen kommunikaation osa-alueen pistemäärä (kysymykset 1–13, maksimi 26p.) saadaan laskemalla yhteen alaskaalojen Tunneilmaisuu ja katse (maksimi 8p.), Kommunikaatio (maksimi 8 p.) ja Eleet (maksimi 10p.) pisteet.

Puheen tuottamisen osa-alueen pistemäärä (kysymykset 14–18, maksimi 14p.) saadaan laskemalla yhteen alaskaalojen Ääntely (maksimi 8p.) ja Sanat (maksimi 6p.) pisteet. Huomaa, että Ääntelyn alaskaalalla kysymyksessä 15 "Yhdisteleekö lapsesi ääniteitä toistamalla samaa tavua useita kertoja?" kaksi (2) pistettä annetaan sekä vastauksesta "Usein" että vastauksesta "Ei enää".

Ymmärtämisen osa-alueen pistemäärä (kysymykset 19–24, maksimi 17p.) saadaan laskemalla yhteen alaskaalojen Kielen ymmärtäminen (maksimi 6p.) ja Esineiden käyttö (maksimi 11p.) pisteet.

Esikko-kyselyn kokonaispistemäärä (maksimi 57p.) saadaan laskemalla yhteen osa-alueiden Sosiaalinen kommunikaatio, Puheen tuottaminen ja Ymmärtäminen pisteet. Kun pistemäärät on laskettu, ne voi siirtää alla olevaan laatikkoon ja sieltä edelleen viivastoille, joiden avulla on mahdollista seurata lapsen taitojen kehitystä.

Esikko-kyselyn koonti

Lapsen nimi	Ikä
Lomakkeen täyttöpäivä	Täyttäjä

Osa-alueiden pisteet ja Esikko-kyselyn kokonaispisteet

Sosiaalinen kommunikaatio (Tunneilmaisuu + Kommunikaatio + Eleet)	/ 26 pistettä
Puheen tuottaminen (Ääntely + Sanat)	/ 14 pistettä
Ymmärtäminen (Kielen ymmärtäminen + Esineiden käyttö)	/ 17 pistettä
Esikko-kyselyn kokonaispisteet (Sosiaalinen + Tuottaminen + Ymmärtäminen)	/ 57 pistettä